

Högskolan i Halmstad
Sektionen för Lärarutbildning
Svenska 91-120 hp. (inriktning Språk, kultur och litteratur för lärare)
C-uppsats 15 hp.
HT 2011

Fritidsläsning

En undersökning om ungdomars läsvanor på gymnasiet

Jenny Dahlström

C-uppsats i svenska

Handledare:

Birgitta Svensson

Innehållsförteckning

Abstract.....	4
1. Bakgrund.....	5
2. Syfte och frågeställningar.....	5
3. Tidigare forskning.....	6
3.1 Läs- och receptionsteorier.....	6
3.2 Ungdomars läsning och medievanor.....	7
3.3 Flickors och pojkars läsning.....	9
4. Metod.....	11
4.1 Tillvägagångssätt.....	11
4. 2 Urvalsgrupp.....	12
5. Resultatredovisning.....	12
5.1 Elevenkäter.....	14
5.2 Elevintervjuerna.....	16
5.2.1 Flickornas inställning till skönlitteratur.....	17
5.2.2 Flickornas val av litteratur.....	17
5.2.3 Inspiration till vidare läsning.....	18
5.2.4 Pojkarnas inställning till skönlitteratur.....	19
5.2.5 Pojkarnas val av litteratur.....	19
5.2.6 Inspiration till vidare läsning.....	20
5.3 Sammanfattning av enkätundersökningen och intervjuerna.....	21

6. Analys och diskussion	22
6.1 Metoddiskussion.....	22
6.2 Resultatdiskussion.....	23
6.2.1 Hur ser eleverna på skönlitterär läsning.....	23
6.2.2 Vad läser eleverna på sin fritid?.....	24
6.2.3 Hur ofta läser eleverna på sin fritid.....	25
6.2.4 Finns det någon skillnad mellan flickors och pojkars läsning?.....	25
7. Referenser	28
8. Bilagor	29

Abstract

Syftet med min studie är att få en överblick över elevers olika läsvanor ser ut på elevernas fritid. Denna undersökning är en fördjupning som bygger på elevernas intresse och attityder till framförallt skönlitterär läsning. De frågeställningar jag ställt är: hur ser eleverna på skönlitterär läsning? Vad läser eleverna på sin fritid? Hur ofta läser de? Och finns det någon skillnad mellan pojkars och flickors läsvanor? Resultatet visar att eleverna generellt tycker om att läsa och gör detta kontinuerligt hemma. Studien visar även att läsning utöver skönlitteratur är stort och en stor del av elevernas vardag. Viss skillnad mellan flickor och pojkars läsvanor finns i in studie. Intresset att läsa skönlitteratur är stort både hos flickorna och hos pojkarna, däremot visar det sig att den föreställning som finns kring att ”pojkar läser inte”, är något pojkarna i min studie uppmärksammats hos lärare och familjemedlemmar. Detta menar pojkarna har bidragit till att de inte få lika många tips och idéer till vidare läsning och läser därmed färre böcker på sin fritid än vad flickorna gör.

Nyckelord: fritidsläsning, elever och skönlitteratur, flickor och pojkars läsvanor

1. Bakgrund

I mitt kommande yrke som svensklärare är läsning en stor del av arbetet. Läsningen spelar en viktig roll för eleverna och som lärare i ämnet svenska ser jag det som ett ansvar att se till att eleverna utvecklar en god läsförmåga samt finner det intressant och lustfyllt med läsning. Det är viktigt att eleverna får läslust för att därefter bli motiverade till vidare läsning, för att kunna ta del av olika slags texter. Som lärare har vi möjlighet att se vilka texter eleverna möter i skolan och därav även hur mycket eller hur ofta de läser. Däremot deras val av texter och böcker utanför klassrummet och hur ofta elever läser på sin fritid har lärare betydligt mindre kunskap om. För min del kändes det därför väldigt angeläget och intressant att titta närmare på elevernas fritidsläsning, för att ta reda på vad de läser och hur ofta de läser.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att ta reda på hur elevers olika läsvanor ser ut. Hur är intresset att läsa skönlitteratur bland elever? Vilken litteratur väljer gymnasieelever?

- Hur ser eleverna på skönlitterär läsning?
- Vad läser eleverna på sin fritid?
- Hur ofta läser de?
- Finns det någon skillnad mellan flickors och pojkars läsvanor?

3. Tidigare forskning

Här presenteras den litteratur och forskning som valts gällande ungdomars läsvanor och deras fritidsläsning. En redogörelse av dels flickors respektive pojkars läsning görs och dels en sammanfattning om vad forskningen säger om elevers fritidsläsning.

3.1 Läs- och receptionsteorier

Inom litteratur- och receptionsforskning förekommer bland annat två viktiga namn som bedriver dessa frågor. Jag kommer att ta upp dels Louise M Rosenblatts (1995) teorier samt Kathleen McCormick (1994). Anledningen till att jag använder mig av deras begrepp är att jag tycker det är passande i min studie angående elevernas analyser av deras reception och hur de tolkar och uppfattar lästa texter. Det är även en förklaring till varför vissa litterära texter föredras och andra som väljs bort av eleverna.

Enligt Rosenblatt (1995) ser texten som en social produkt. Rosenblatt som aktivt arbetat med receptionsforskning sedan 1930-talet menar att detta beror på att i läsprocessen handlar om en transaktiv växling mellan läsaren och den lästa texten. Först när texten blir läst kan den få betydelse för läsaren och hon menar att läsning av skönlitteratur är en oerhört personlig process (Rosenblatt, 1995, s.26ff). Hon talar även om två olika läsarter: *efferent reading* och *aesthetic reading*, vilket den efferenta läsningen betyder att man hämtar och analyserar det man läst och den estetiska läsningen handlar om en subjektiv läsning. För att en skönlitterär text ska bli förstådd av dess läsare krävs det framförallt att de estetiska värdena uppmärksammas, annars kan inte läsaren sätta textens innehåll i centrum. Därefter kan läsaren sätta sina egna bilder, tankar, associationer till texten och en djupare förståelse för textens innehåll sker då (Rosenblatt, 1995, s. 25).

McCormick (1994) har speciellt riktat in sig på läsarens reception och intresset för läsarens betydelse under läsprocessen. Hon beskriver utifrån en pedagogisk synvinkel den relation som uppstår mellan läsaren och med texten. Hon menar att både texten och läsaren tillsammans

bidrar till läsförståelsen. McCormick skriver att läsningen är överbestämd: ”Reading is always overdetermined, that is, it is produced by many, perhaps an unaccountably large, number of factors that work in different combinations to produce different interpretations” (McCormick, 1994, s.75).

McCormicks (1994) teori om en så kallad allmän- och litterär repertoar, vilket såväl läsaren som texten har menar hon. Läsarens litterära repertoar består av hans eller hennes litterära kunskaper och det läsaren tidigare bekantat sig med inom litteraturen. McCormick bygger dessa olika lästeorier utifrån tre olika läsmodeller, *den kognitiva*, där läsaren måste använda sina redan tidigare satta kunskaper för att förstå en text och fokuserar på läsarens mentala förmågor. Den andra teorin, *den expressiva*, går istället ut på att läsaren skapar sin egen subjektiva och egna reception av den lästa texten. Den tredje teorin, *den sociokulturella*, menas att man vidgar begreppet och låter läsningen vara något som hör hemma i flera olika sammanhang och att det gäller olika typer av texter (McCormick, 1994, s.16, 30 & 48).

3.2 Ungdomars läsvanor och massmedia

Idag innebär läsning av texter betydligt mer än att bara läsa skönlitterära böcker. Att skriva och läsa på det traditionella sättet har i många fall bytts ut och vidgats till att nu inkludera andra medier, skriver Gunilla Molloy (2007) menar med detta om textbegreppet har kompletterats med nya informationskällor. Vi lever inte längre i ett samhälle där boken står i centrum, istället är det andra medier som allt mer tar plats. Internet har öppnat upp en helt ny värld, vilket Molloy menar får stor betydelse för elevernas läsvanor. Den yngre generationen är väl förtrogen med dessa nya företeelser som förts in i vårt språk. Med detta menar hon bland annat sms, internet, olika chatsidor och diverse communities samt tidningar som dagens elever i dag ställs inför Elevernas olika litteracies är en del av elevernas vardag menar Molloy:

Jag såg inte bara denna kompetensutveckling elever emellan i skolkorridorerna på rasterna. Jag ser den också ständigt på bussar och caféer, ungdomar som sitter lutade tillsammans över mobiltelefoner inte större än cigarettpaket medan de instruerar och *lä*r av varandra ((Molloy, 2007, s.149-150).

Magnus Persson (2007) går djupare in i frågan om litteraturläsning och dagens situation i *Varför läsa litteratur?* Han påpekar hur bland annat massmedia, mångkultur och den globalisering som ständigt påverkar vårt samhälle är faktorer som ställer litteraturläsningen på sin spets och ifrågasätter läsningen. Han menar att det helt enkelt har blivit betydligt svårare att besvara frågan om vad, hur och varför vi ska läsa idag (Persson, 2007, s.7). Persson talar om en *avkanonisering* och tar upp det vidgade textbegreppet som ett exempel som vi ställs inför i dagens samhälle och menar därmed att: ”Det är inte längre givet eller självklart vilken skönlitteratur som ska läsas i skolan, ej heller hur mycket som ska läsas, hur den ska läses och varför den ska läsas” (Persson, 2007, s.82). Sjäklart blir detta problematiskt ute på skolorna och det är svårt att motivera eleverna till läsning och skapa en läslust. Persson skriver att det är viktigt att vi belyser frågor som varför vi ska läsa i klassrummet (Persson, 2007, s.160). Att aktivt diskutera detta med eleverna är nödvändigt i ett mediasamhälle som vi nu lever i.

En jämförelse över hur ungdomars läsvanor ser ut beskriver Johnsson-Smaragi & Jönsson (2002) i sin avhandling *Tv och bokläsning – samspel eller konkurrens*. De tar i sin avhandling upp hur mycket av ungdomars tid som ägnas åt olika medier och de tar upp diskussionen om dessa medievanor såsom Tv och datorn konkurrerar ut den skönlitterära läsningen. Att ungdomar hellre tillbringar sin lediga tid framför Tv:n eller datorn än åt läsning menar Johnsson-Smaragi & Jönsson beror på en rad olika anledningar. Bland annat talar de om personlighet och tillgänglighet, form och innehåll, för att genom det kunna tillfredsställa individuella behov. Johnsson-Smaragi & Jönsson skriver även att det rör sig om att tillfredsställa omgivningens förväntan. Vidare går författarna in på förklaringar till att den traditionella bokläsningen minskat beror på uppväxtmiljön och föräldrars syn på bokläsning.

Undersökningen är gjord på flickor och pojkar i åldrarna 11/12-åringar samt i åldrarna 15/16 (Johnsson-Smaragdi & Jönsson, 2002) Undersökningen sträcker sig mellan åren 1976 och 1998 och visar att 11/12-åringar tillbringade fler timmar i veckan både åt bokläsning och TV-tittande än vad pojkar och flickor i åldrarna 15/16 gjorde. De lägger sedan fram att åldersgruppen 15/16-åringars läsning sjönk något och detta i med datorn som i mitten på 90-talet blev en ny del av ungdomars vardag. Däremot visar statistiken att 11/12-åringar istället ökade sin läsning något, trots att 2,5 timmar ägnades åt datorn, likt det även gjorde för 15/16-åringarna. Johnsson-Smaragdi & Jönsson menar därmed att trots en ny tid med Tv-tittande,

datoranvändning och video samt Tv- och datorspel inte direkt konkurrerade ut bokläsningen. Istället är det en fråga om inställningen angående litteraturläsning som måste ses över och att närmare se över de attityder till bokläsning som finns.

3.3 Flickors och pojkars läsning

Ett slutgiltigt konstaterande av Johnsson-Smaragdi & Jönsson är att könet har betydelse för vad och hur mycket respektive hur litet tid som ungdomar ägnar åt fritidsläsning. De kommer i sin avhandling fram till att flickor läser mer än vad jämnåriga pojkar gör.

Molloy (2007) har arbetat och gjort en undersökning om pojkars läsning på högstadiet och visar i *När pojkar läser och skriver* att det finns könsskillnader angående läsningen. Hon skriver bland annat att det ses som omanligt att som kille läsa skönlitteratur, vilket till viss del beror på att pojkar sällan ser sina pappor läsa på sin fritid. Däremot skriver Molloy att pojkarnas mammor ofta läser. Molloy vill ändå inte i sin studie påpeka att pojkar läser mindre än av flickorna gör. Hon menar att pojkar och flickor läser olika typer av texter. Hon tar tydligt avstånd från påståenden som ”pojkar läser inte” och menar att pojkar tenderar att välja en annan genre än den traditionella skönlitterära läsningen som skolan och andra oftast relaterar till (Molloy, 2007, s.149).

Maria Ulfgard (2002) skriver i sin avhandling *För att bli kvinna – och av lust* om vad flickor läser på sin fritid och undersöker om det finns något samband med deras litteraturval och det egna livet. Hon beskriver detta samband utifrån perspektiv på geografiska, sociala, kulturella och religiösa kontextuella sammanhang.

Ulfgard redogör för att det finns en tydlig koppling mellan flickornas egna liv och deras läsning (Ulfgard, 2002, s.159). Det framgår även att de konstruerar genus, vilket sker både under själva litteraturläsningen och med deras identitetsutveckling (Ulfgard, 2002, s.342). De skönlitterära böcker som flickorna själva väljer speglar i stor utsträckning deras liv samtidigt som sociala, kulturella och religiösa faktorer är med och påverkar vid deras tydning.

Slutsatsen blir att deras tillgång till böcker och sättet att läsa varierar mellan de olika områdena, men samtidigt är en gemensam faktor att flickornas läsning är viktigt för dem och att fritidsläsningen hade stor betydelse för flickorna (Ulfgard, 2002, s.342). Det är uppenbart att flickorna i Ulfgards undersökning väjer litteratur där de finner starka förebilder. Dessutom andra teman som romantik och erotik samt skräck är vanligt, vilket Ulfgard visar finns både inom den ”kanoniserade” litteraturen liksom den finns i populärfiktionens värld (Ulfgard, 2002, s.346). Gällande fritidsläsningen som Ulfgard kopplar till skolläsningen säger hon följande:

Skolan både utvecklar och hämmar fritidsläsningen. Skolan kan inspirera till litteraturval, men skolan kan också dämpa läslusten och framförallt hindrar skolans hemarbete fritidsläsningen. Skolan är i detta fall en faktor som är verksam på strukturnivå, med dess återverkningar sker på individnivå. Skolan medverkar härvid aktivt vid utformandet av läskulturer (Ulfgard, 2002, s.159-160).

Även Helen Scmidl skriver i sin avhandling *Från vildmark till grön ängel* att läsning av skönlitteratur till synes verkar vara en kvinnlig företeelse om man tittar på den forskning som bedrivit dessa undersökningar. Hon tar bland annat upp både Johnsson-Smaragdi och Jönssons avhandling samt Ulfgards avhandling som båda drar slutsatsen att flickors läsförståelse överlag varit bättre än pojkarnas i sina respektive undersökningar (Scmidl, 2008, s. 28). Scmidl lyfter även fram och redogör att undersökningar i detta stug även gjorts internationellt och att samma slutsats gjorts även utanför Sverige. Hon nämner den kanadensiske litteraturforskaren Meridith Rogers Cherlands studie som baseras på några flickors läsning i en kanadensisk ort. ”Vid intervjuer med flickornas föräldrar visade det sig att dessa fann det naturligt att deras döttrar läste skönlitteratur, precis som mödrarna själva gjorde. Föräldrarna ansåg det samtidigt lika självklart att sönerna inte tyckte om att läsa. Det framkom också att flera av fäderna läste fiktion, men mer eller mindre i smyg” (Scmidl, 2008, s. 29).

Att läsa skönlitteratur sågs med andra ord som något flickor eller något som endast kvinnor bör syssla med. Cherlands studie visar tydligt att läsning i denna ort sågs som en kvinnlig syssla och omanligt att som man sysselsätta sig med. En rädsla för att riskera sin manlighet uttryckte dessa män om de skulle erkänna att de tyckte skönlitterär läsning var roligt och givande (Scmidl, 2008, s. 29).

4. Metod

För att utforska flickors och pojkars fritidsläsning och deras val av skönlitteratur valde jag att dels göra en enkätundersökning samt ett par djupintervjuer med tre flickor och tre pojkar. Mitt syfte med enkäten var att få fram kvantitativa svar på hur gymnasieelever förhåller sig till läsning och till skönlitterär läsning.

4.1 Tillvägagångssätt

En kvalitativ intervjuform valdes till mina djupintervjuer med tjej- respektive killgruppen. Urvalsgruppen till mina två intervjuer består av tre tjejer och tre killar som alla går sista året på naturvetenskapsprogrammet. Pål Repstad(1999) skriver om hur en allmän intervju ser ut och hur den skall vara uppbyggd på ett korrekt sätt:

Den kvalitativa intervjun ska vara helhetsorienterad men samtidigt målinriktad. En flexibel och ledig intervju är inte detsamma som ett informellt samtal "mellan skål och vägg". En bra intervju kräver tvärtom en grundlig planering av vilka teman som skall beröras (Repstad, 1999, s.65).

När man sedan ska fullfölja en intervju finns det en mängd saker att tänka på. Repstad skriver exempelvis att det kan hämma intervjun om man har en relation med personen som intervjuades (Repstad, 1999, s.68-69). I mitt fall spelade detta mindre roll, då eleverna som valts ut var slumpvist valda och därmed totalt främmande för mig. Repstad skriver också att man noggrant skall välja ut sin plats, då den har en avgörande betydelse för hur intervjun kommer att bli (Repstad, 1999, s.72). Jag lät istället eleverna själva välja plats som de trodde skulle vara lämplig, detta för att eleverna skulle känna sig bekväma under själva intervjun. Platsen resulterade i ett café som ligger nära elevernas skola. Att välja att spela in intervjun kan vara en fördel, då du inte behöver komma ihåg allting och föra mer ett samtal med personen som intervjuas. Nackdelen kan dock vara att personen som intervjuas känner sig avskräckt och man får inte ut samma från svaren (Repstad, 1999, s.66-67).

Jag har utfört en kvalitativ intervju och har förvisso noggrant valt mina frågor väl, men annars valde jag att ställa relativt fritt formulerade frågor. Den har gett mig information som gett mig

bra insyn gällande elevers fritidsläsning och deras val av litteratur. Som Patel och Davidsson skriver är själva syftet med en kvalitativ undersökning att man vill få en större förståelse för ett ämne och en djupare kunskap inom ett kunskapsområde (Patel & Davidsson, 2003, s.118ff). Jag anser mig ha fått nyttig insikt i hur eleverna tänker kring sina val av skönlitteratur och tycker mig ha fått relativt utredande svar på de frågor jag ställt. Som Repstad framhåller är intervjun ibland nödvändig och effektiv för att tillägna sig information, reda ut frågeställningar och på djupet förstå vissa sammanhang (Repstad, 1999, s. 15).

4.2 Urvalsgruppen

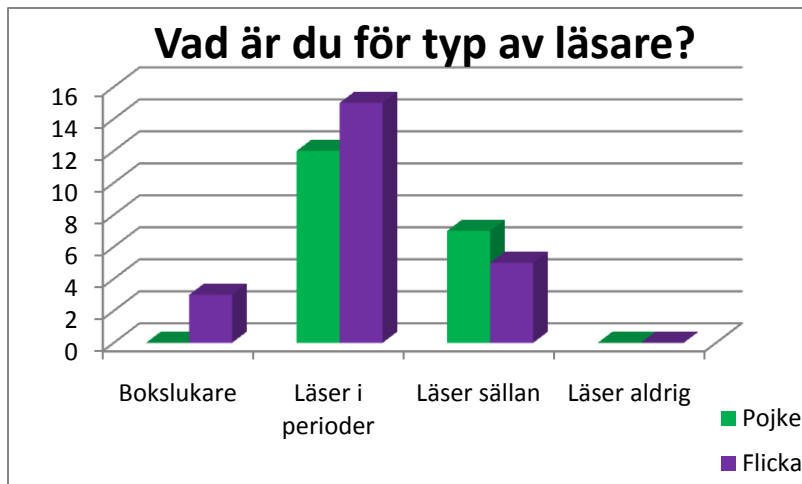
Min studie har genomförts på en kommunal gymnasieskola i Skånes län som ligger längs med västkusten. Skolan har ett brett utbud med 16 olika gymnasiala linjer. Enkäten delades ut i en blandad klass där eleverna gick naturvetenskapligtprogram, barn och fritid och estetisk linje. Totalt delade jag ut 42 enkäter där 23 av dessa var flickor och 19 var pojkar. Intervjuerna genomfördes i grupp med tre flickor respektive tre pojkar. Alla sex går tredje året på naturvetenskapliga linjen på gymnasiet.

5. Resultatredovisning

I följande avsnitt kommer resultatet redovisas för dels elevenkäten samt elevintervjuerna som gjorts på en flick- respektive en pojkggrupp med tre elever i vardera grupp.

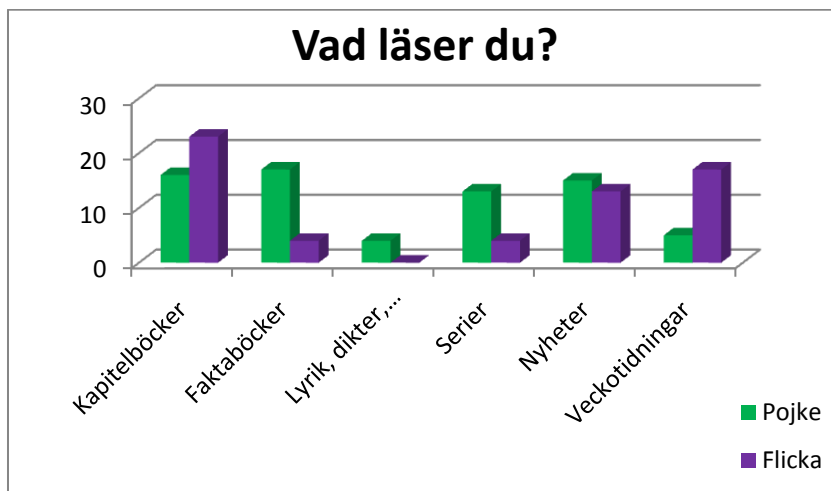
5.1 Elevenkäterna

Jag valde att göra en enkätundersökning för att kunna nå fler elever än vad en intervju ger. Genom enkäterna kunde 42 elever delta och redogöra för sina läsvanor, vilket får en större trovärdighet i min studie.

Figur 1: Vad är du för typ av läsare?

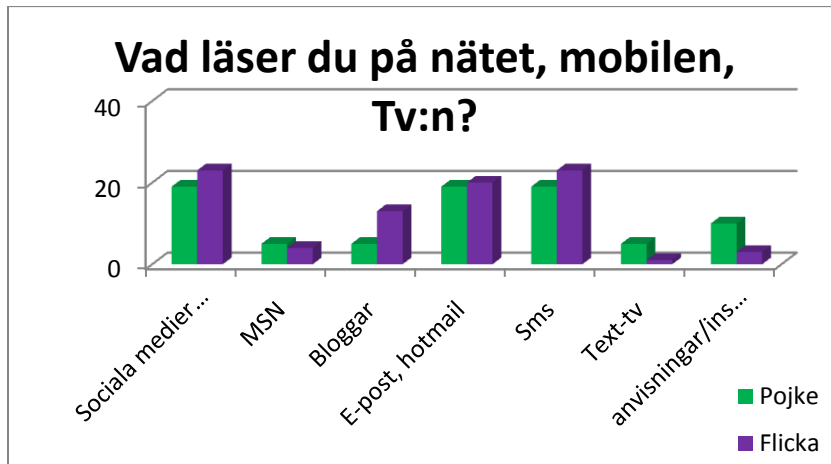
Resultatet visar att 65 % av flickorna och 64 % av pojkarna läser i perioder. 54 % av pojkarna redogör att de läser sällan jämfört med 22 % av flickorna som läser sällan. Resultatet visar att endast flickor identifierar sig som ”bokslukare” med 13 %. Resultatet visar även att varken flickor eller pojkar medger att de aldrig läser.

Figur 2: Vad läser du?

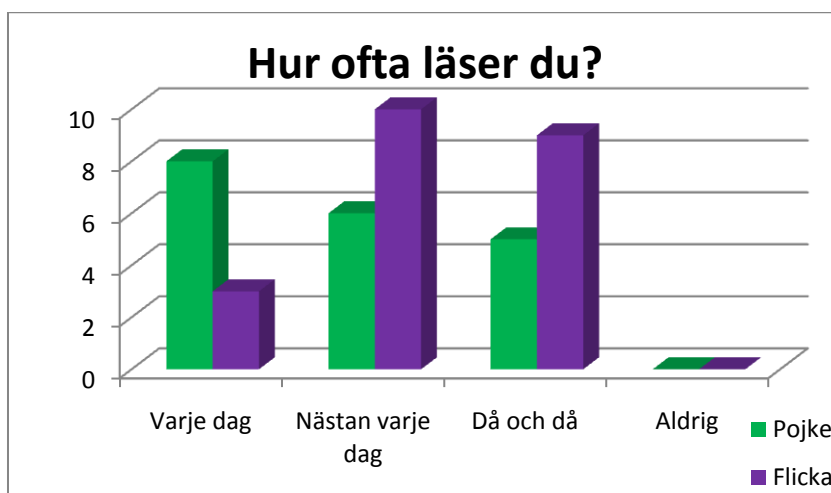
I enkäten kunde eleverna ringa in flera alternativ. Av flickorna visar resultatet att 100 % läser skönlitterära böcker och 84 % av de tillfrågade pojkarna redogör att de läser skönlitterära böcker det vill säga kapitelböcker. Näst vanligast bland flickorna var veckotidningar med 74 % jämfört med pojkarna 26. Faktaböcker var pojkarnas förstaval med 89 % jämfört med flickorna 17 %. Nyheter läses av 57 % av flickorna och pojkarna motsvarar 79 %. Serier läses av 15 % av flickorna och 68 % av pojkarna redogör för att de läser serier. Pojkarna redovisar

även att 21 % läser noveller (endast noveller, då pojkarna specifikt ringat in endast noveller) medan 0 % av de tillfrågade flickorna läser varken lyrik, dikter eller noveller.

Figur 3: Vad läser du på nätet, mobilen, Tv:n?

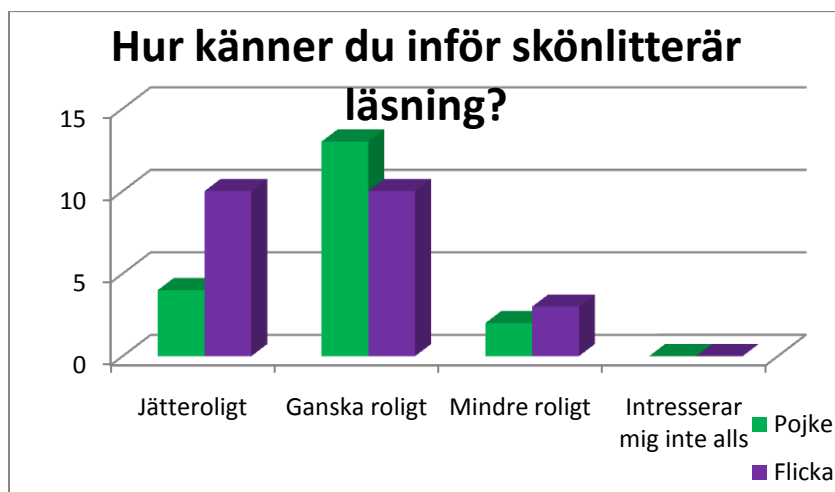
Sociala medier såsom Facebook läses av 100 % både av tjejer och killar. Detsamma gäller för sms-läsning. 100 % av pojkarna medger att de även läser e-post jämfört med tjejerna med 87 %. 26 % av pojkarna läser MSN och 17 % av flickorna läser MSN. 56 % av flickorna jämfört med 26 % av pojkarna läser bloggar. Text-tv medger 26 % av pojkarna att de läser medan flickorna inte läser text-tv alls. Anvisningar till tv- eller datorspel står pojkarna för 53 % jämfört med flickorna på 13 %.

Figur 4: Hur ofta läser du?

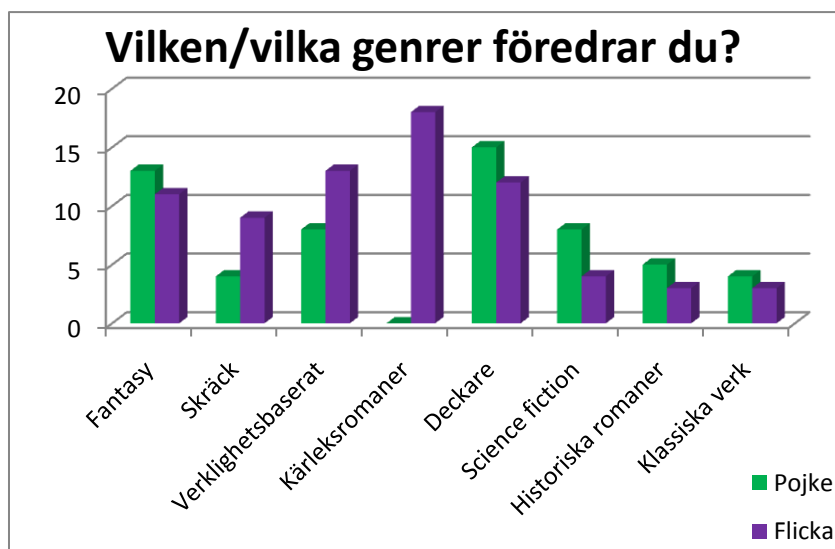
Pojkarna redogör för att 42 % av dem läser varje dag jämfört med 13 % av flickorna som läser varje dag. 43 % av flickorna medger att de läser nästan varje dag, vilket pojkarna medger att

32 % av dem gör. 39 % av flickorna läser då och då medan motsvarar 26 % av pojkarna. Varken pojkarna eller flickorna redogör att de aldrig läser.

Figur 5: Hur känner du inför skönlitterär läsning?

43 % av flickorna anser det som ”jätteroligt” att läsa skönlitterära böcker, vilket motsvarar 21 % av de tillfrågade pojkarna. 43 % av flickorna svarade att tycker det är ”ganska roligt” medan 68 % av pojkarna svarade på samma fråga. 13 % av flickorna jämfört med 11 % av pojkarna redogjorde att de tyckte skönlitterär läsning var ”mindre roligt”. Ingen av de tillfrågade ansåg att skönlitterär läsning inte intresserade dem alls.

Figur 6: Vilken/vilka genrer föredrar du?

Här kunde eleverna ringa in flera alternativ och flickor medgav att 78 % av dem föredrog ”kärleksromaner”, 57 % gillade även ”verklighetsbaserat”, 52 % gillade deckare, 48 % läste

”fantasy”, 39 % gillade ”skräck” och 17 % gillade att läsa ”science fiction” samt 13 % föredrog även ”historiska romaner” och ”klassiska verk”. För pojkarnas del svarade 79 % att de föredrog ”deckare”, 68 % att de gillade ”fantasy”, 42 % gillade ”science fiction och verklighetsbaserat, 26 % läser ”historiska romaner” och 21 % medgav att de läser ”skräck” och ”klassiska verk” samt ingen av de tillfrågade pojkarna angav att de läser kärleksromaner.

5.2 Elevintervjuerna

Två gruppintervjuer genomfördes med tre flickor respektive tre pojkar i varje grupp. Intervjuerna inleddes med frågan om hur eleverna ser på skönlitterär läsning och om de tycker det är roligt eller inte. Jag undrade vad eleverna läste för typ av böcker och frågade dem vad det är i en bok som tilltalar dem bökerna som de sedan väljer? Frågade även om dem inspirerades av någon eller något som sedan bidrar till den valda litteraturen.

Först ges en presentation av flickgruppen och därefter kommer en presentation och resultat av pojkgruppen. Flickgruppen består av tre tjejer: Johanna, Ritva och Olivia. Pojkgruppen består av tre killar: Anton, Jonathan och Andreas. Alla sex går naturvetenskapliga programmet i årskurs tre på gymnasiet. Eleverna har naturligtvis fått andra namn än sina riktiga, för att behålla deras anonymitet.

5.2.1 Flickornas inställning till skönlitteratur

Intresset för att läsa skönlitteratur var stort bland flickorna. Eleverna antydde allihop att läsningen var något de tyckte var roligt och ”rofylt” och att det var ett bra sätt för dem att koppla av på. Sådär berättar Johanna hur hon ser på läsningen: ”jätteroligt, försöker läsa så mycket som möjligt, men tiden räcker inte riktigt till alltid, önskar att den gjorde det. Har alltid älskat att läsa och alltid läst jättemycket”. Likt Johanna svarade även Ritva och Olivia att de tycker om att läsa. Gemensamt för alla tre är att de alla gillar att läsa böcker, men alla känner att skolan tar för mycket av deras tid, vilket bidrar till att läsningen hamnar i bakgrunden av övriga saker att läsa. Olivia uttrycker sig såhär:

Det är liksom svårt att ta tag med läsningen när man känner att man har massor av andra saker att läsa, typ fakta och sånt från skolan. Ska man exempelvis ha ett prov vill man ju hellre plugga till det, så man får bra på provet. Men samtidigt är läsning skönt, så man kan koppla av på ett helt annat sätt.

Gällande hur ofta flickorna läste varierade. Flickorna menade att läsningen var något de gillade och att de försökte läsa någonting varje dag, men att tiden inte räckte till på grund av allt annat skolarbete som kom emellan. Johanna fortsätter i Ritvas fortspår och svarar på frågan hur ofta hon läser:

...blir det dock mer under lov, när man är ledig, för skolan tar för mycket av ens tid. Jag brukar läsa i alla fall typ varje dag, blir oftast innan jag ska lägga mig, igår till exempel skulle jag läsa, men orkade bara läsa några sidor, sen somnade jag, men som sagt lite varje dag läser jag. Jag ser läsning som något avstressande, det får mig att varva ner, därför läser jag nog också gärna innan jag ska sova.

För alla sex är läsningen rofylld och ett sätt för dem att koppla av och dessutom blir det en skön stund för dem själva att bara vara. Ingen stress från omvärlden, utan vardagen kan dem genom läsningen koppla bort för en stund

5.2.2 Flickornas val av litteratur

De tre flickorna berättar alla tre att de vill att boken ska ge dem någonting. Budskapet i böckerna är därför viktigt, menar alla tre. Ritva berättar följande:

Jag gillar böcker som berör mig, det får inte vara massa trams. Helst gillar jag böcker som tar upp verkliga händelser och läsa om vardagen. Realistiska böcker eller biografier gillar jag mest. Deckare och fantasy läser jag gärna också. Ganska nyligen läste jag jenna jameasons, att älska som en porrstjärna, kanske inte precis världens bästa bok, men verkligen jätteintressant att läsa om... Det måste ge någonting, att läsa korkade böcker gillar jag inte, typ den där en shoppoholics bekännelser, den var riktigt kass, verkligen superdålig och gav inget.

Verklighetstroga böcker är något som är gemensamt för alla tre. Det verkar gå hand i hand med budskapet och att boken verkligen ska ”ge” någonting efter läsningen, vilket Olivia också uttrycker:

Jag vill nästan bara läsa realistiska, verklighetstroga böcker som också ger mig något, annars känns det helt meningslöst. Helst biografier och jag älskade Mig äger ingen av Åsa Linderoth... Sen gillar jag även exempelvis katarina wennnstam som är kriminalreporter, läst flickan och skulden och den typen av böcker är verkligen intressanta och det ger mig något och skapar eftertanke. Typ twilight och sånt är ju skräp, det gillade jag inte alls och vad gav det egentligen?

Johanna berättar sedan vidare att hon helst läser kärleksromaner, deckare och fantasy. Även Johanna säger att verklighetstroga böcker är något hon alltid uppskattat och säger att redan när hon var yngre föredrog hon den genren. Katarina Von Bredow berättar Johanna var hennes favoritförfattare när hon var i yngre tonårsåldern och förklarade att hon tog upp intressanta och verklighetstroga berättelser. Johanna ser sig själv som en bokslukerska och läser det mesta och svarar på fråga vad hon helst läser att: ”Jag läser nog allt egentligen. Läsning är verkligen något jag tycker om”, berättar hon gladeligen. Böcker som *Harry Potter* och *Twilight* är böcker hon slukat och älskat. Deckare och kärleksromaner upprepar hon ännu en gång är det hon föredrar mest. Hennes stora favorit i deckargenren är Peter Robinsson och hon har läst i stort sett allt av honom.

5.2.3 Inspiration till vidare läsning

Flickorna hade alla tre föräldrar som kontinuerligt läste och detta gällde i synnerhet deras mammor. De berättar alla tre att redan som små var sagoläsning något som vanligt förekommande i deras hem och att framförallt mammorna alltid uppmuntrat till läsning. ”Mamma ger jättebra boktips”, säger Johanna och förklarar vidare att när hon var yngre var hon med i diverse olika bokklubbar, bland annat läslusens bokklubb oh barnens bokklubb. Varje månad införskaffade det ett antal böcker, berättar Johanna och förklarar att detta var något som hennes mamma tyckte var viktigt. Hon berättar också att hennes mamma fortfarande är med i en bokklubb och att tips på ”bra” böcker får hon därav fortfarande från sin mamma. Ritva säger att hennes mamma också alltid funnits där för henne angående botips och säger att:

Agatha Christie är annars en favorit. Mamma älskar henne och har läst allt hon skrivit och gett mig inspiration att också läsa henne och hon skriver jättebra och spännande och det gillar jag med hennes böcker.

Även Olivia berättar vilket stort inflytande hennes mamma har när det kommer till bokläsning. Hon berättar att hennes mamma arbetar som socionom och själv gillar hennes mamma att läsa verklighetstroga böcker, vilket Olivia även uttryckt att hon uppskattar mest. *Mig äger ingen* av Åsa Linderoth berättar Olivia var en bok som hennes mamma tipsat om och som hon direkt slukade.

5.2.4 Pojkarnas inställning till skönlitteratur

Intresset av skönlitterära böcker var även stort hos pojkarna. De berättar att läsning är något som de gillar och gärna ägnar sig åt när de får tid över. Alla tre antyder att läsningen ger mer än att se film och spela dator, men att få tiden till att räcka till är svårt. Anton säger såhär:

Jag tycker jättemycket om att läsa, det är ett skönt sätt att koppla av på och komma bort från verkligheten ett tag. Tycker också om det som omväxling till exempelvis tv:n och datorn som det annars ägnas mycket tid åt. Ibland får jag en viss längtan att läsa en bok och komma in i den världen, det är det som är så fantastiskt med läsning, att du skapar dina egna intryck, din egen värld. Det kan till exempel inte en film göra, där får du bilden framför dig direkt. Sen kan du bara vika ett hörn på boken och återkomma till den precis när du själv vill. Jag läser nog ganska mycket, även om jag önskade att jag hann mer, men ett par kvällar i veckan läser jag minst.

Läsningen är avkopplande och ett bra sätt att koppla bort vardagen från, verkar alla tre pojkar vara överens om. De är även överens om att läsningen i de flesta fall är ett bättre sätt att koppla av på än vad Tv-tittande och datorspel är. Andreas uttrycker även han att läsningen är rolig: Jag tycker att det är skitkul med läsning, faktiskt, jag tycker det är jättekul”. Han uttrycker också att det är ett annat sätt att koppla av på än vad tv:n och datorn är och säger såhär om bokläsning: ”man får fantisera och skapa sin egen värld, det uppskattar jag med läsning, vilket inte tv- och film gör på samma vis”. Jonathan vill även han poängtera att läsningen är något han gillar och att det är avkopplande:

Det är roligt att läsa och jag gillar läsning i allmänhet och det är omväxlande att läsa en riktig bok framför allt man läser i skolan. Du kan bara glömma allt runtomkring dig och sjunka in i en helt annan värld som du bestämmer över.

5.2.5 Pojkarnas val av litteratur

Pojkarna är överens om att spänning är en viktig faktor till att en bok är bra eller inte. Deckare, sci-fiction och även verklighetsbaserat var något som var populärt hos alla tre. Även fantasy var en genre som var lockande och detta på grund av spänningen i den genren. Jag frågade pojkarna vad som tilltalar i en bok och Jonathan svarade:

Jag vill ha spänning. Deckare och Sci fiction gillar jag skarpt. Stephen King är nog min stora favorit har nog nästan läst allt han gjort. Sen gillar jag även fantasy och Harry Potter-böckerna läste jag allihop där dom kom och gillade dom väldigt, väldigt mycket. Även sagan om ringen är bra. Böcker får gärna ge något efter läsningen. Gillar när boken ger en funderingar på livet och annat sånt, det är bra... Exempelvis läste jag Dostojevskij och hans brott och straff i skolan och den satte verkligen igång tankebanorna. En genomtänkt bok är oftast en bra bok.

Eftertanke och ett djup i böckerna är även Anton inne på och förklarar att han vill ha djup i de böcker han väljer:

Det får gärna ge lite eftertanke. Verklighetsbaserat det vill säga biografier gillar jag väldigt mycket. Framförallt gillar jag typ rockromaner, det heter det va? Och ja, jag har i alla fall nyligen läst Paul McCartys självbiografi many years from now som handlar om hans liv... Musik är ett stort intresse, så det bidrar nog mycket till dom val av litteratur jag gör. Annars är spänning en avgörande faktor till varför jag väljer just den boken som jag sen läser.

5.2.6 Inspiration till vidare läsning

Pojkarna antyder alla tre att de tycker det är svårt att få tag på böcker som de gillar. De uttrycker att de inte riktigt vet vad de gillar och har därför jättesvårt att själva välja böcker. Ingen av pojkarna ansåg att de fann föräldrar eller andra familjemedlemmar bidrog till boktips eller inspiration. Det som var inspirerande var deras egna intressen och i synnerhet var det Anton som berättade hur hans musikintresse var en stor inspirationskälla för att läsa böcker och i synnerhet de rockbiografier som han nämnde att han föredrog att läsa. Andreas förklarade att han var väldigt intresserad av datorer och dylikt. Att exempelvis grundarna av *Piratebay* skrivit en bok om att han var intresserad av att läsa denna på grund av hans eget intresse för ämnet. Anton menar även att filmer som bygger på böcker kan vara inspirerande att sedan läsa, efter att man sett en film man gillat:

Såg into the wild och ville genast läsa boken, vilket jag gjorde. Film kan ibland bidra till att jag blir sugen på att läsa. För böckerna är alltid bättre. Harry potter och sagan om ringen är bra i fantasy-genren och filmerna gjorde att jag ville läsa böckerna och det visade ju sig att det var typ så mycket bättre än filmerna var, även om filmerna var asgrymma.

Jag undrade om pojkarna kände att skolan var inspirerande och kunde ge boktips, men fick som svar att skolan oftast bidrog till motsatsen. För det första kom tidsbristen upp igen som en avgörande faktor till att läsningen inte fick så mycket tid som de egentligen hade velat ägna åt bokläsning. Det finns helt enkelt annat som måste läsas och romanläsningen hamnar därmed i bakgrunden, menar Jonathan. Jonathan uttrycker även att han känner att lärare i allmänhet och framförallt deras svensklärare ”gett upp hoppet” om att pojkar tycker läsning är roligt. Han återkommer till läsningen av Dostojevskijs *Brott och straff* och säger återigen att den gillade han skarpt, men att uppföljningen av boken inte ägde rum, för att han inte hade behövt läsa hela boken, vilket han gjort.

5.3 Sammanfattning av enkätundersökningen och intervjuerna

Resultatet visar att de tillfrågade eleverna läser relativt mycket och i perioder. Både pojkarna och flickorna redogör att majoriteten av dem läser regelbundet. Det kommer även fram att eleverna läser i stort sett varje dag. Majoriteten av pojkarna redogör att de läser ”varje dag” medan majoriteten av flickorna läser ”nästan varje dag”. Ingen av de tillfrågade svarade att de ”aldrig läser”.

Alla flickor redogjorde för att de läste skönlitterära böcker medan pojkarna föredrog faktaböcker över skönlitteratur, men intresset för skönlitteratur var trots inresset för faktaböcker stort. Majoriteten av både pojkar och flickor tycker att det är ”ganska roligt” med läsning av just skönlitterära romaner. Varken pojkarna eller flickorna i enkätundersökningen har uttryckt att de ”aldrig läser eller att skönlitterär läsning ”intresserar mig inte”

Både flickorna och pojkarna visar ett stort intresse för skönlitterär läsning och gällande vilka böcker som tilltalar är deckare, fantasy och verklighetsbaserade böcker populärast bland båda

könen. Kärleksromaner är dock det som tilltalar flickorna mest, vilket ingen av pojkarna väljer att läsa. Förutom den skönlitterära läsningen visar undersökningen att sociala medier som Facebook och Twitter samt Sms är något både flickor och pojkar kontinuerligt läser även e-post läser de flesta eleverna dagligen oavsett kön.

Efter djupintervjuerna redovisar både flick- och pojkgruppen ett stort intresse för skönlitterär läsning. Samtliga sex klargör tydligt att de tycker läsning är ”rofylt” och ”jätteroligt”. De visar oavsett flicka eller pojke att de läser olika genrer, men att alla sex är överens om att boken ska ”ge” någonting. Deckare och fantasy är två populära genrer både hos flickorna och hos pojkarna. Harry Potter- böckerna är ett exempel som alla sex läst och tyckt om. Twilight kommer till tals i flickgruppen och nämns både som ”skräp” och något som både Johanna och Ritva gillade. En kärleksroman där fantasy- genren genomsyras. Kärleksromaner har visat sig vara en populär genre hos både flickorna i intervjugruppen samt i enkätundersökningen, men samtidigt är det ingen av pojkarna varken i intervjuerna eller i enkätundersökningen som visat intresse för denna genre. Elevernas attityd till läsning är därmed positiv och underskattad.

Gemensamt för både flick- och pojkgruppen är tidsbrist och att annat som skolarbete tar för mycket tid av elevernas fritid, vilket bidrar till att läsningen hamnar i bakgrunden. En viktig aspekt som också kommit fram genom denna undersökning är även inspiration till vidare läsning. Gällande flickorna får de bra med tips och råd från hemmet och framförallt från deras mammor, medan pojkarna känner att de inte får inspiration någonstans ifrån, enbart från dem själva och möjligen kompisar. Varken föräldrar eller lärare engagerar sig tillräckligt uttrycker pojkarna och de menar att de tror att exempelvis lärare har ”gett upp hoppet” om bokläsning, då det i dagens massamhälle finns mycket annat som lockar.

6. Analys och diskussion

6.1 Metoddiskussion

För att få en större trovärdighet i min undersökning valde jag att både använda mig av enkäter och djupintervjuer. Samtidigt måste det poängteras att mitt underlag i denna undersökning

inte är tillräcklig för att jag ska kunna dra en generell slutsats över ungdomars läsvanor och hur elever ser på skönlitterär läsning. Min undersökning har genomförts på en mindre grupp gymnasieelever och detta på endast en skola och har därför inte haft möjlighet att ta hänsyn till exempelvis den geografiska aspekten. Enkätundersökningen genomfördes i en blandad klass där elever gick naturvetenskapliga linjen, barn och fritid och estetiska programmet, vilket utgjorde en bra blandning. Samtliga elever gick i årskurs tre. Beträffande intervjuerna blev det slumpvis att samtliga elever i både flick- och pojkgruppen gick naturvetenskapliga linjen. Detta bör ligga i åtanke när jag sedan presenterar resultatet, då det möjligen hade sett helt annorlunda ut om eleverna i djupintervjuerna hade gått andra program.

Att arbeta med både enkäter och intervjuer som metodval visade sig vara lönsamt. Jag anser att jag fått bra och gedigna svar från både enkäterna och intervjuerna. Eleverna som jag intervjuade hade ett brinnande engagemang när det kom till läsning och de var alla väldigt entusiastiska att låta mig ta del av sina läserfarenheter. Samtalen ägde rum på ett litet fik i närheten av elevernas skola och likt Patel & Davidsson (2010) diskuterar de vikten av skapa en trevlig intervjumiljö och att platsen där samtalet äger rum är en viktig aspekt på hur intervjun sedan går. Den kan underlätta för bägge partner (Patel & Davidsson, 2010, s.78ff). Att jag efter min enkätundersökning sedan valde att även följa upp med intervjuer kändes som en självklarhet, då jag hade möjlighet att ställa följdfrågor och få en djupare förståelse över elevernas svar.

6.2 Resultatdiskussion

6.2.1 Hur ser eleverna på skönlitterär läsning?

Resultatet av dels enkätundersökningen och intervjuerna visar att intresset bland gymnasieeleverna var stort. Enkäten visar att 86 % av flickorna respektive 89 % av pojkarna gillar att läsa. Resterande 14 respektive 11 procentdelen angav att läsning var ”mindre roligt” varpå ingen av de tillfrågade informanterna svarade att skönlitterär läsning inte intresserade dem.

Hos mina informanter finns det en gemensam faktor oavsett kön att skönlitterär läsning är roligt. Tidigare forskning visar att läsning av skönlitterära böcker i dag hamnar i bakgrunden

för ungdomars nya medievanor såsom Tv och dator (Johnsson-Smaragdi & Jönsson, 2002). De sex jag intervjuade var föga väldigt överens om att det inte går att jämföra filmen med boken. De menade allihop att boken ger tillfälle at själv skapa och bygga upp en miljö och karaktärer i huvudet. Med läsning kan du skapa din egen värld med dina egna intryck som bara du bestämmer över. Anton menar också i intervjun att film kan inspirera till läsningen av boken och då får man också möjlighet att ta del av detaljer av handlingen som filmen utelämnat.

6.2.2 Vad läser eleverna på sin fritid?

Enkätundersökningen visar att skönlitterära texter, faktaböcker och veckotidningar är det eleverna främst väljer. Alla flickor i undersökningen uppger att de läser skönlitteratur på sin fritid och 86 % av pojkarna. Deckare, fantasy och verklighetsbaserade böcker är det som tilltalar både flickor och pojkar mest. Undantaget är kärleksromaner som flickorna helst läser, men varav ingen av de manliga informanterna angav att de läste. I intervjuerna kunde jag gå djupare in i denna fråga och det som tilltalar i en bok är om den är spännande, realistisk och om det fanns ett djup i boken som därmed gav eleverna tillfälle till eftertanke och insikt och perspektiv på livet. Klassiker som *Therese Raquin* och *Brott och straff* omnämns som exempel på böcker som fått eleverna att verkligen reflektera över vad de läst. Valet som eleverna gör kan man kopplas till både Rosenblatts (1995) teorier och framförallt McCormicks (1994) teorier om en så kallad icke-matchning eller matchning av repertoarer. När eleverna uttrycker att de exempelvis inte gillar en bok. När Oliva säger: ”... twilight och sånt är ju skräp, det gillade jag inte alls...” handlar det om att repertoarerna i detta fall inte matchar varandra.

Med tanke på denna nya värld vi lever i med massmedia som genomsyrar vår vardag (Persson, 2007) ansåg jag det angeläget att fråga mina informanter vad de läser på internet, mobilen och Tv:n (se figur 3). Informanterna svarade att de läser sociala medier, där Facebook exempelvis ingår, sms och e-post är också något ungdomar kontinuerligt läser. Facebook är en relativt ny företeelse och funnits ett par år och blivit mäktigt populärt bland både ungdomar och vuxna världen över. Facebook har på några år vuxit och blivit en naturlig del av framförallt ungdomars liv och vardag. Dessvärre är det ett för nytt fenomen för

forskningsunderlag, men det är högaktuellt att ändå redogöra i denna studie det faktum att alla ungdomar i min undersökning använder Facebook och i stort sett dagligen. En annan ”ny” företeelse är att mobilen är utbytt till en så allan Iphone, som fungerar som en mindre dator. Med en Iphone kan du både ringa, sms:a och koppla upp dig på nätet med, vilket betyder att du kan använda den till allt. Detta gör att tillgängligheten till texter för dagens ungdomar är betydligt större än vad den var för den äldre generationen och precis som Molloy (2007) skriver har dagens ungdomar ett helt annat litteracies som präglar hela deras vardag.

6.2.3 Hur ofta läser eleverna?

I dag lever vi i ett informationssamhälle och elever tenderar därmed att läsa andra texter än skönlitterära. Genom massmedia och internet innebär detta att elever i dag både kan läsa, se och höra andra texter, vilket får stor betydelse för elevers läsvanor (Molloy, 2007). Resultatet av enkäterna visar att informanterna uppger att 74 % av pojkarna läser varje till nästan varje dag. Flickorna redogör att 56 % av dem läser varje till nästan varje dag. Exakt hur ofta eleverna läser och hur ofta de läser specifikt skönlitteratur är svårt att avgöra, men generellt ägnar sig eleverna dagligen av läsning i någon mån.

Resultatet visar att eleverna tenderar att vilja läsa betydligt mer än vad de gör på sin fritid. En allmän förklaring är att detta beror på att skolan tar för mycket av deras tid, att de helt enkelt inte hinner läsa så mycket som de i själva verket önskade att de gjorde. Ulfgard (2002) gör även denna koppling med att skolan förvisso kan inspirera till vidare läsning av litteratur, men även att skolan hindrar eleverna från att få tid över till annat på fritiden, vilket alla informanter är enande om i denna undersökning.

6.2.4 Finns det någon skillnad mellan flickors och pojkars läsvanor?

Enligt Johnsson-Smaragdi & Jönsson studie (2002) finns det en koppling mellan läsning av böcker och läsarens kön. Till viss del överensstämmer detta med min undersökning, där antalet flickor i större utsträckning väljer skönlitteratur framför exempelvis faktaböcker som pojkarna i min undersökning föredrar. Majoriteten av pojkarna i min undersökning läser däremot kapitelböcker och tycker om att läsa skönlitteratur. Molloy (2007) har en annan åsikt

om pojkars läsning och menar att det inte går att fastställa att pojkar i dag läser mindre än vad jämnåriga flickor gör. Hon menar att pojkar läser istället en annan typ av texter utanför skolan. Detta överensstämmer med min undersökning då mina manliga informanter läser minst lika mycket som flickorna, även om skönlitterära texter läses mer av flickorna.

Varför skönlitteratur läses oftare av flickorna än av pojkarna är en viktig fråga och efter min undersökning har det visats sig delvis bero på bland annat uppväxt och den synen vuxna har på läsning av skönlitteratur. Det ter sig nämligen att Johnsson-Smaragdi & Jönsson (2002) påståenden om uppväxtmiljön är förenlig med min undersökning. De menar att föräldrarnas och omgivningens syn på bokläsning är en avgörande faktor för hur sedan ungdomar sedan ser på läsning. Efter mina intervjuer föreföll det att flickorna hade föräldrar och sina mammor som förebilder angående läsning av skönlitteratur. Alla var enande om att de fick både tips och råd om bra böcker samt att de medgav att läsningen funnits som en naturlig del av hela deras uppväxt. Detta skildes åt från pojkarnas svar, då de inte växt upp med bokläsning i samma utsträckning, de angav att de inte hade någon som kunde ge dem vidare tips för läsning samt att de alla tre pojkar under intervjun kände att vuxna runtomkring dem ”hade gett upp hoppet” om pojkar och bokläsning. Detta kan även kopplas med vad Schmidl (2002) redogör i sin avhandling om hur skönlitteratur ofta kan ses som en kvinnlig syssla och män som läser böcker ser sig som omanliga, vilket skulle kunna förklara det faktum att pojkarna i min studie inte har några manliga förebilder som själva läser böcker.

Har vuxna såsom lärare och föräldrar med mera verkligen gett upp hoppet om pojkars läsning? Denna aspekt på denna studie är i allra högsta grad väsentlig och angeläget att belysa. Jag finner det skrämmande att pojkarna känner att personer i deras omgivning inte tror att de vill läsa eller uppskattar läsning, framförallt med tanke på att intresset att läsa skönlitteratur inte enbart är stort hos flickorna, utan även hos pojkarna. Familjemedlemmar och personer som står ungdomarna nära är viktiga för dem, eftersom det tydligt visar att dessa personer bidrar till att ungdomar får tips om intressanta böcker och uppmuntran till vidare läsning.

Personligen håller jag med om mycket av det som mina informanter presenterar under intervjun, framförallt att de ser läsning som avkopplande och rofyllt. Med tanke på att forskning visar att läsning av skönlitteratur har minskat hos dagens ungdomar är det därför väldigt intressant att min studie visar på motsatsen. Skönlitteratur har inte hamnat i bakgrunden på grund av ett minskat intresse för läsning. Givetvis är det andra saker som lockar dagens ungdomar och det stämmer även med min studie, men det innebär även att eleverna i min undersökning tenderar att läsa mer än ungdomar gjorde innan det mediasamhälle som vi idag lever i fanns. Det som borde tas fasta på efter denna undersökning är omgivningens reaktioner och tron på att skönlitteratur fortfarande intresserar dagens ungdomar. Jag finner det fruktansvärt att pojkarna i intervjuerna uttrycker att de tror att vuxna runtomkring dem tappat tron på dem och deras intresse för skönlitterär läsning, när allt de vill är att få tips om bra böcker. Särskilt när framförallt pojkarna inte har någon att vända sig till angående tips till bra böcker borde lärare och i synnerhet svensklärare finnas för att bidra med goda läsoplevelser.

Det är svårt att inte nämna skolans del av litteraturundervisning, även om jag valt att lägga fokus på elevernas fritidsläsning. Skolan är trots allt en stor del av elevernas liv, där läsning förekommer. Litteraturen har en viktig del även i skolan, i synnerhet i skolan anser jag, eftersom många barn och ungdomar kommer ifrån familjer som inte läser (Johnsson-Smaragdi & Jönsson studie, 2002). Det är därför som Rosenblatt (1995) och McCormicks (1994) läs- och receptionsteorier blir angelägna här, eftersom de lägger vikt vid ungdomars läsoplevelser och vad som sker i mötet mellan läsaren och texten och hur elever uppfattar en läst text. Vi svensklärare en oerhört viktig uppgift angående våra elever och litteraturläsning i skolan. Att skapa ett intresse för litteraturläsning är väldigt angeläget och framförallt eftersom både flickorna och pojkarna i denna studie visar ett brinnande engagemang för skönlitterär läsning. Det är tydligt att i synnerhet pojkarna behöver uppmuntran till vidare läsning, för att de under sin fritid ska ägna sig åt läsning, de behöver stöttning från såväl familjemedlemmar som lärare för att få tips om bra böcker.

7. Källförteckning

Johnsson-Smaragdi, U. & Jönsson A (2002) *Tv och bokläsning – Samspel eller konkurrens? Bokens ställning i mediekonkurrensen över tre decennier*. Rapporter om utbildning. Malmö Högskola

McCormick, Kathleen (1994) *The Culture of Reading and the Teaching of English*, The Manchester & New York: Manchester

Molloy, Gunilla, (2007) *När pojkar läser och skriver*, Lund: Studentlitteratur

Patel, Runa & Davidsson, Bo, (2003) *Forskningsmetodikens grunde, att planera, genomföra och rapportera en undersökning* Lund: Studentlitteratur

Persson, Magnus, (2007) *Varför läsa litteratur* Polen: Studentlitteratur

Repstad, Pål, (1999) *Närhet och distans. Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap* Lund: Studentlitteratur

Rosenblatt, Louise M., (1994) *The Reader, the Text, the Poem. The Transactional Theory of the Literary Work*, Carbondale & Edwardsville: Southern Illinois, (1978)

Schmidl, Helen (2002) *Från vildmark till grön ängel*, Uppsala: Litteraturvetenskapliga institutionen

Ulfgard, Maria, (2002) *För att bli kvinna – och av lust* Falun: Wahlströms

8. Billaga

Enkätundersökning om elevers fritidsläsning

Kille

Tjej

Årskurs och linje:

1. Vad är du för typ av läsare?

- Bokslukare
- Läser i perioder
- Läser sällan
- Läser aldrig

2. Vad läser du? (ringa in fler alternativ om så är fallet)

- Kapitelböcker (skönlitterära böcker/romaner)
- Faktaböcker
- Lyrik, dikter, noveller etc.
- Serier
- Nyheter
- Veckotidningar
- Annat: _____

3. Vad läser du på nätet, mobilen, TV etc.? (Ringa in flera alternativ om så är fallet)

- Sociala medier (Facebook, Twitter etc.)
- MSN
- Bloggar
- E-post, Hotmail
- Sms
- Text-tv
- Anvisningar/instruktioner till Tv- och datorspel
- Annat _____

4. Hur ofta läser du?

- Varje dag
- Nästan varje dag
- Då och då
- Aldrig

5. När läser du som mest? (ex. i skolan, hemma, under lov)

Svar:

6. Hur känner du inför skönlitterär läsning? (romanläsning)

- Jätteroligt
- Ganska roligt/helt ok
- Mindre roligt
- Intresserar mig inte alls

7. Vilken/vilka bokgenre föredrar du?

– Fantasy

– Skräck

– Verklighetsbaserat (biografier)

– Kärleksromaner

– Deckare

– Science fiction

– Historiska romaner

– Klassiska verk

Varför denna genre/genrer? _____